

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Adam Roch

Protokolant Kamila Ożarowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **M. G.**

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 lipca 2024 r.

zażalenia obrońcy

na postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2024 r. sygn. akt III KK 498/23

o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść **M. G.** od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 2 listopada 2022 r. sygn. akt II AKa 46/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 21 marca 2022 r. sygn. akt II K 83/20, wyrokiem z 20 czerwca 2024 r. III KK 498/23, na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

Po ogłoszeniu powyższego wyroku Sąd Najwyższy postanowił także, na podstawie art. 538 § 2 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k. zastosować wobec **M. G.** środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy, tj. do dnia 18 września 2024 r. godz. 13:30.

Od powyższego postanowienia zażalenie wniósł obrońca **oskarżonego**, który zaskarżył je w całości, zarzucając mu naruszenie prawa procesowego, a to:

- art. 249 § 1 k.p.k. poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że spełniona została ogólna przesłanka procesowa stosowania środków zapobiegawczych;
- art. 249 § 3 k.p.k. poprzez nieodebranie wyjaśnień od oskarżonego;
- art. 251 § 3 *in fine* k.p.k. art. 257 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie pomimo, iż dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania wystarczający byłby inny środek zapobiegawczy – o charakterze nieizolacyjnym;
- art. 258 § 2 k.p.k. poprzez jego zastosowanie i naruszenie w ten sposób art. 5 ust. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i niestosowanie wobec oskarżonego środka zapobiegawczego, ewentualnie o zmianę postanowienia i zastosowanie środków zapobiegawczych o charakterze nie izolacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Wszystkie podniesione w nim zarzuty okazały się bezzasadne. Przede wszystkim skarżący myli status osoby, w imieniu której wnosi ten środek odwoławczy, który nie jest już podejrzanym, lecz nieprawomocnie skazanym, co czyni konstrukcję zarzutu naruszenia art. 249 § 3 k.p.k. nieadekwatną nie tylko do jego sytuacji procesowej, ale także do etapu postępowania karnego, co zarzut ten czyni bezprzedmiotowym. Po uchyleniu prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 2 listopada 2022 r. sygn. akt II AKa 46/22, w obrocie prawnym pozostaje nieprawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 21 marca 2022 r. sygn. akt II K 83/20, na mocy którego **M. G.** skazano za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. na karę łączną 13 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wobec tego chybione jest twierdzenie skarżącego, że w niniejszej sprawie nie

zaktualizowała się przesłanka ogólna stosowania tymczasowego aresztowania. Fakt nieprawomocnego skazania oskarżonego za przypisane mu przestępstwo przesądza o prawidłowości zastosowania przez Sąd Najwyższy art. 249 § 1 k.p.k. i uznania, że zebrane w sprawie dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu.

Nie może także być mowy o naruszeniu przez sąd kasacyjny art. 258 § 2 k.p.k. Kara 13 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności niewątpliwie pozycjonuje się w kategorii kary surowej w rozumieniu tego przepisu, a oceny tej nie zmienia prognoza powtórnego wydania orzeczenia łagodniejszego zarówno pod względem kwalifikacji pranej czynu jak i wymiaru kary. Prognoza ta oscyluje bowiem wokół uchylonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, którym wymierzono oskarżonemu karę 11 lat pozbawienia wolności za popełnienie przestępstwa z art. 159 k.k. i art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., zatem również kary surowej w rozumieniu art. 258 § 2 k.p.k. To z kolei prowadzi do konstatacji, że w analizowanej sprawie bez wątpienia aktualna pozostaje wymieniona w nim przesłanka szczególna zastosowania tymczasowego aresztowania.

Przypomnieć należy, że zgodnie z utrwalonym w doktrynie i judykaturze poglądem, przesłanka z art. 258 § 2 k.p.k. ma charakter autonomiczny i może być podstawą stosowania środka zapobiegawczego niezależnie od podstaw wskazanych w art. 258 § 1 k.p.k. (zob. J. Karaźniewicz [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Zagrodnik, LEX/el. 2023, art. 258, teza 6, uchwała Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2012 r. sygn. akt I KZP 18/11). W uzasadnieniu ostatnio powołanego orzeczenia wskazano m.in. „że gdyby chcieć przyjąć, że dla zastosowania tymczasowego aresztowania na podstawie art. 258 § 2 k.p.k. konieczne było wykazanie istnienia uzasadnionej obawy matactwa lub uzasadnionej obawy ucieczki, ukrycia się oskarżonego, czy też innego bezprawnego utrudniania postępowania karnego (a więc podstaw stosowania tymczasowego aresztowania określonych w art. 258 § 1 k.p.k.), to przepis § 2 okazałby się zupełnie zbędny. Taki sposób dokonywania interpretacji stałby w rażącej sprzeczności z zakazem wykładni *per non est*. Jeżeli więc ustawodawca przewidział w § 2 art. 258 k.p.k. dodatkową podstawę stosowania tymczasowego

aresztowania, a jednocześnie z żadnego przepisu nie wynika konieczność łącznego wystąpienia przesłanek określonych w § 1 i 2, to surowa kara grożąca oskarżonemu, w okolicznościach opisanych w § 2 art. 258 k.p.k., stanowić może samodzielną przesłankę szczególną”.

Należy też jednocześnie wspomnieć, iż wbrew sugestiom skarżącego, również Europejski Trybunał Praw Człowieka, akceptuje funkcjonowanie szczególnego domniemania wynikającego czy to z surowości prognozowanej kary w kontekście ciężaru zarzutów czy to – jak w przedmiotowej sprawie – nieprawomocnie stwierdzonej winy i wymierzonej surowej kary, dopuszczając pozbawienie wolności człowieka tylko na podstawie samoistnej pozytywnej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k. (zob. wyrok z 23 czerwca 2005 r. w sprawie 44722/98 Łatasiewicz przeciwko Polsce, LEX 153396; podobnie wyrok z 31 maja 2011 r. w sprawie 24205/06 Krawczak przeciwko Polsce, LEX 817591 i wyrok z 26 lipca 2001 r. w sprawie 33977/96 Ilijkov przeciwko Bułgarii, LEX 76133).

Wbrew też temu co twierdzi obrońca, charakter i okoliczności czynu, co do którego zachodzi duże prawdopodobieństwo jego popełnienia przez **M. G.**, a nadto rodzaj i wysokość grożącej oskarżonemu kary wskazują, że wolnościowy środek zapobiegawczy byłby w tym wypadku niewystarczający dla zabezpieczenia prawidłowego toku procesu. Tak więc Sąd Najwyższy nie naruszył art. 257 § 1 k.p.k.

W tym stanie rzeczy, uwzględniając jednocześnie fakt, że zarówno w czasie orzekania przez sąd kasacyjny na rozprawie w dniu 20 czerwca 2024 r., jak i w toku obecnego posiedzenia Sądu Najwyższego, nie ujawniły się przesłanki negatywne stosowania tymczasowego aresztowania określone w art. 259 § 1 - 3 k.p.k., postanowiono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Anna Dziergawka Ryszard Witkowski Adam Roch

[PGW]

(r.g.)

